

گزارش شماره ۰۴/۰۱

سال ۱۴۰۱

چشم انداز اقتصاد های منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی

بازیابی های متفاوت در زمان آشفته

(صندوق بین المللی پول)

مرکز آموزش و پژوهش های اقتصادی و اجتماعی اتاق بازرگانی فارس

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

تاریخ:

موضوع گزارش:

چشم انداز اقتصاد های منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی؛ بازیابی های متفاوت در زمان آشفته

تاریخ ارائه: ۱۴۰۱/۲/۱۷

بازگردان متن و تنظیم کننده: مریم حق جو

۱- مقدمه

جنگ در اوکراین و تحریم های روسیه، اختلاف در چشم انداز بهبود خاورمیانه و آسیای مرکزی (ME&CA) را تشدید می کند. علیرغم حرکت صعودی بهتر از حد انتظار در سال ۲۰۲۱، محیط اقتصادی در سال ۲۰۲۲ با عدم اطمینان فوق العاده بالا، به ویژه برای واردکنندگان کالا، با قیمت های بالاتر و بی ثباتی بیشتر، افزایش فشارهای تورمی، سریع تر از حد انتظار در عادی سازی سیاست های پولی تعریف می شود. چشم انداز صادرکنندگان نفت در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) بهبود یافته است، در حالی که کشورهای منطقه قفقاز و آسیای مرکزی (CCA) با توجه به ارتباط آنها با روسیه و اوکراین با چشم انداز چالش برانگیزی روبرو هستند. خطرات کاهش چشم انداز اقتصادی وجود دارد که شامل جنگ طولانی مدت و تحریم های بیشتر علیه روسیه، شرایط مالی جهانی سخت تر از حد انتظار، کاهش احتمالی انتظارات تورمی، کاهش شدیدتر رشد در چین و شیوع جدید بیماری می شود. در این میان سیاست گذاری ها برای مقابله با این شوک های فوق العاده، در میان بدهی و تورم بالا به طور فزاینده ای پیچیده شده است. با توجه به چشم اندازهای متفاوت، سیاست ها باید به دقت و متناسب با شرایط کشور تنظیم شوند تا عدم قطعیت ها را مدیریت و ثبات اقتصاد کلان را حفظ کنند و در عین حال از آسیب پذیرترین افراد، محافظت و امنیت غذایی و انرژی را تضمین نمایند. اصلاحات ساختاری برای جلوگیری از زخم های ناشی از همه گیری و جنگ، و تضمین بهبود بخش خصوصی و فراگیر، از جمله با پذیرش دیجیتالی سازی و سرمایه گذاری در آینده ای سبزتر، ضروری تر از پیش شده اند.

گروه بندی کشورها

چشم انداز اقتصادی منطقه ای آوریل ۲۰۲۲ (PEO): صندوق بین المللی پول (IMF)، خاورمیانه و آسیای مرکزی، مناطقی در خاورمیانه و بخش آسیای مرکزی (MCD) را تحت عنوان کشورها و سرزمین های ME&CA معرفی نمود. این یک نمای کلی از تحولات اقتصادی اخیر و چشم اندازها و مسائل سیاست میان مدت ارائه می دهد. برای تسهیل تجزیه و تحلیل، ۳۲ کشور و منطقه ME&CA تحت پوشش، این گزارش بر اساس درآمدهای صادراتی و سطح توسعه به سه گروه تقسیم می شوند: (۱) صادرکنندگان نفت (OE)، (۲) بازارهای نوظهور و کشورهای با درآمدهای متوسط (EM&MI)؛ و (۳)

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-009-000

تاریخ:

کشورهای در حال توسعه کم درآمد (LIC). مخفف ها و اختصارات کشور و گروه های تحلیلی به کار رفته در برخی جداول و شکل ها در داخل پراکنتر آمده است.

ME&CA OE: شامل الجزایر (ALG)، آذربایجان (AZE)، بحرین (BHR)، ایران (IRN)، عراق (IRQ)، قزاقستان (KAZ)، کویت (KWT)، لیبی (LBY)، عمان (OMN)، قطر (QAT)، عربستان سعودی (SAU)، ترکمنستان (TKM) و امارات متحده عربی (امارات متحده عربی).

کشورهای قفقاز و آسیای مرکزی (CCA): شامل ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، قزاقستان، جمهوری قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان هستند.

خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA): شامل الجزایر، بحرین، جیبوتی، مصر، ایران، عراق، اردن، کویت، لبنان، لیبی، موریتانی، مراکش، عمان، قطر، عربستان سعودی، سومالی، سودان، جمهوری عربی سوریه، تونس، امارات متحده عربی، کرانه باختری و غزه و یمن.

۲- قبل از جنگ: بهبودی قوی تر از حد انتظار و در عین حال شکننده

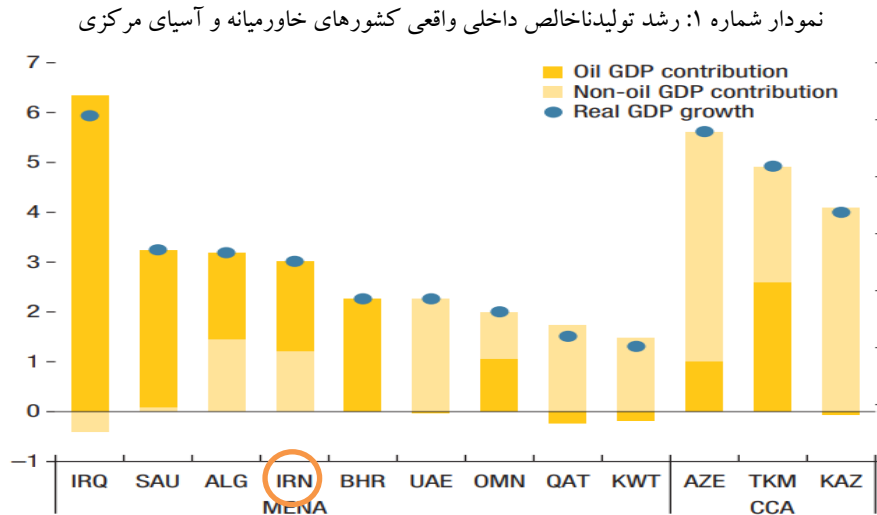
۲-۱- رشد رشد اقتصادی غافلگیر کننده به همراه تورم در سال ۲۰۲۱

بازگشت فعالیت های اقتصادی در نیمه دوم سال ۲۰۲۱ تقویت شد که عمدتاً ناشی از تقاضای قوی داخلی، به ویژه بخش مصرف بود. این امر با ادامه جریان های حواله ای (ارمنستان، مصر، گرجستان، جمهوری قرقیزستان، مراکش، پاکستان، تاجیکستان) و احیای تولید ناخالص داخلی غیرنفتی برای صادرکنندگان نفت پشتیبانی شد. با این حال، رشد منجر به نتایج بهتر بازار کار نشد - با نرخ بیکاری که هنوز بسیار بالاتر از قبل از همه گیری است.

تورم در سال ۲۰۲۱ افزایش یافت و همچنان بالاست. این افزایش عمدتاً ناشی از عوامل خارجی، به ویژه قیمت های بالاتر مواد غذایی بوده است، به جز کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، علیرغم افزایش قابل توجه قیمت های بین المللی انرژی، تنها زیر مجموعه ای از کشورها با عبور از قیمت های داخلی انرژی (به عنوان مثال، گرجستان) مواجه شدند. سایرین به دلیل یارانه های انرژی و/یا اتکا به قراردادهای بلندمدت گاز کمتر متاثر شدند. گذر ناشی از کاهش نرخ ارز نیز به تورم در برخی کشورها (الجزایر، ایران، تاجیکستان) کمک کرده است. در تعداد کمی، محدودیت های زنجیره تامین داخلی (ارمنستان، جمهوری قرقیزستان) و تقاضای داخلی قوی تر (برخی از کشورهای CCA، پاکستان) بر فشارهای تورمی افزوده

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

است. تورم در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از یک پایه پایین و به دلیل قدرت بهبود غیرنفتی افزایش یافت. در حالی که سهم قیمت غذا و انرژی تاکنون در شورای همکاری خلیج فارس محدود بوده است - که منعکس کننده سهم کمتر غذا در مصرف داخلی و شیوع قیمت‌های مدیریتی و یارانه‌ها - نشانه‌هایی از عبور از قیمت‌های جهانی بالاتر است (بحرین، کویت، قطر، امارات).

۲-۲- تطبیق با شرایط عادی شده پاندمی

کووید-۱۹ به طور موقت در اکثر کشورها در ژانویه افزایش یافت که نشان دهنده گسترش نوع بسیار قابل انتقال Omicron است، اما کشورها مرگ و میر بسیار کمتری را گزارش کرده‌اند. کشورهای منطقه محدودیت‌های رفت و آمد گسترده‌ای اعمال نکرده‌اند که به حفظ سرعت بهبود شرایط کمک کرد. در حالی که چندین کشور از اکتبر ۲۰۲۱ نرخ واکسیناسیون خود را حداقل در ۲۰ درصد از جمعیت خود افزایش داده‌اند (ارمنستان، مصر، ایران، موریتانی، پاکستان، تاجیکستان، تونس، ازبکستان)، کمپین‌های تلقیح در سایر کشورها، به ویژه در افراد کم درآمد، نسبتاً کند باقی مانده است (کشورها LIC) که منعکس کننده محدودیت‌های عرضه، ظرفیت جذب پایین و تنگناهای مدیریتی است. در نتیجه نیمی از کشورهای ME&CA به هدف نرخ واکسیناسیون ۴۰ درصدی تا پایان سال ۲۰۲۱ نرسیدند.

۲-۳- فضای کاهش سیاست‌ها

علیرغم حذف تدریجی اقدامات سیاست‌های همه گیر در بسیاری از کشورها، سیاست‌های کلان اقتصادی در سال ۲۰۲۱ به طور گسترده حمایتی باقی ماند. با این حال، افزایش سریع تورم و بدهی عمومی بالاتر پس از همه گیری در بیشتر کشورها فضای سیاست گذاری را بیشتر کاهش داده است.

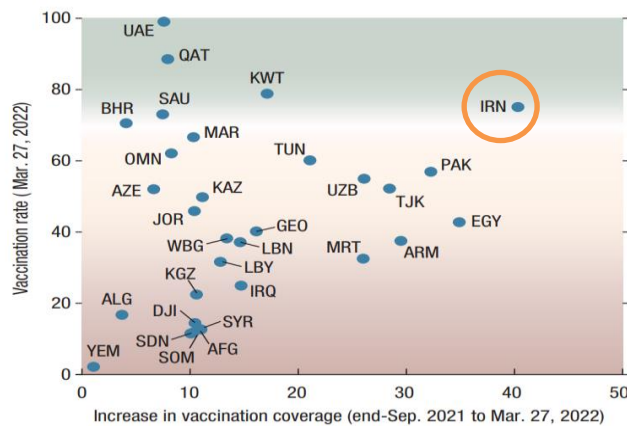
گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

تاریخ:

سیاست مالی: ترازهای اولیه در سال ۲۰۲۱ در اکثر مناطق منطقه بهبود یافت و تنها تعداد کمی از کشورها شاهد بدتر شدن ترازهای خود نسبت به سال ۲۰۲۰ بودند. (الجزایر، عراق، موریتانی، سومالی، امارات متحده عربی، ازبکستان، و یمن). این عمدتاً منعکس کننده عقب نشینی هزینه های مرتبط با بیماری همه گیر و افزایش چرخه ای درآمدها است. با این وجود این موضع نسبت به سال ۲۰۱۹ همچنان انبساطی بوده است به جز برخی از صادرکنندگان نفت که به طور کامل توسعه مالی مرتبط با بیماری همه گیر خود را معکوس کردند. در میان بازارهای نوظهور و کشورهای با درآمد متوسط (EM&MI)، بدهی عمومی در سال ۲۰۲۱ حدود ۴ واحد درصد تولید ناخالص داخلی در مصر و اردن افزایش یافت، در حالی که در ارمنستان، پاکستان و گرجستان (حدود ۳، ۶ و ۱۱ درصد تولید ناخالص داخلی کاهش یافت. به طور کلی بدهی ۳ واحد درصدی تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۱ افزایش یافت و به افزایش ناشی از بیماری همه گیر در سال ۲۰۲۰ و بدهی عمومی بالای پیش از همه گیر افزود و فضای مالی را بیشتر کاهش داد.

نمودار شماره ۲: افزایش نرخ واکسیناسیون در کشورهای ME&CA - درصد تا پایان مارچ ۲۰۲۲

سیاست پولی و مالی کلان: در کشورهایی که نرخ ارز انعطاف پذیری دارند، بانک‌های مرکزی سیاست‌های پولی خود را در پاسخ به فشارهای تورمی بیشتر تشدید کرده‌اند. در کشورهای CCA این موضوع معکوس بود. کاهش نرخ بهره در سال ۲۰۲۰، منجر به سیاست پولی فشرده در بسیاری از آنها شد. پاکستان نیز از سپتامبر ۲۰۲۱ نرخ‌های سیاستی را افزایش داده است، اما موضع سیاست پولی آن همچنان مساعد است. در کشورهایی با نرخ ارز ثابت و نرخ تورم نسبتاً پایین، سیاست پولی حمایتی باقی ماند که در نرخ‌های واقعی منفی منعکس شد. اقدامات حمایتی از سیاست‌های مالی کلان که در پاسخ به همه گیری معرفی شده اند در چند کشور (بحرین، کویت، عمان، امارات متحده عربی) باقی مانده است، اما در برخی دیگر (برخی از کشورهای CCA، ایران، عراق، مراکش، عربستان سعودی) به تدریج حذف شده است.

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

۳- جنگ در اوکراین و اثرات قابل توجهی در منطقه

۳-۱- جنگ؛ افزایش فشارهای قبلی

جنگ در اوکراین و تحریم‌های روسیه چشم‌انداز رشد و تورم جهانی را بدتر کرده است و بر عدم اطمینان از قبل در مورد چشم‌انداز جهانی افزوده است. قیمت کالاها و نوسانات افزایش یافته است. میانگین قیمت نفت از زمان حمله روسیه به اوکراین بین ۹۸ تا ۱۳۰ دلار در هر بشکه در نوسان بوده است و انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۲ حدود ۱۰۷ دلار در هر بشکه باشد (افزایشی حدود ۴۳ دلار در هر بشکه در مقایسه با اکتبر) و تا سال ۲۰۲۷ به ۷۲.۵ دلار کاهش یابد. (بالاتر از میانگین ۶۱.۴ دلار در سال ۲۰۱۹). انتظار می‌رود قیمت مواد غذایی در سال ۲۰۲۲ در حدود ۱۴ درصد افزایش یابد و در سال ۲۰۲۳ تا ۵.۷ درصد کاهش یابد. شرایط مالی جهانی به میزان قابل توجهی کاهش یافته است. فشارهای گسترده قیمت‌ها، بانک‌های مرکزی بزرگ را به تشدید سیاست‌های پولی سوق داده است که نشان دهنده مواضع فزاینده جنگ طلبانه در آینده است که قبل از تهاجم آغاز شده است. با توجه به کاهش ریسک ناشی از جنگ نوسانات بازار مالی افزایش یافته است و شرایط سخت تر شد (گزارش ثبات مالی جهانی آوریل ۲۰۲۲).

۳-۲- شرایط مالی منطقه

در حالی که جنگ در اوکراین به سرعت در بازارهای مالی و کالایی جهانی طنین انداز شده است، تأثیر آن بر کشورهای CCA و واردکنندگان نفت خاورمیانه و شمال آفریقا مشهود بوده است. ارزش ارزها کاهش یافته است و بیشترین تأثیر را در منطقه، CCA و مصر احساس کرده است که باعث افزایش نرخ‌های سیاست (مصر، قزاقستان، جمهوری قرقیزستان)، مداخله در ارز خارجی و حمایت نقدینگی شده است. برخی از دولت‌ها علیرغم برخی تغییرات در کشورهای مختلف، گسترش اوراق قرضه دولتی به طور متوسط بالاتر از سایر بازارهای نوظهور افزایش یافته است که منعکس کننده ارتباط مستقیم با روسیه و اوکراین، نگرانی در مورد تأثیر افزایش سریع قیمت مواد غذایی و انرژی و تشدید شرایط مالی جهانی بر کشورهای دارای بدهی بالا است. با افزایش قیمت نفت و گاز، شرایط مالی صادرکنندگان نفت بدون تغییر باقی ماند و یا بهبود یافت. با توجه به حالت کاهش ریسک جهانی، جریان خروجی پرتفوی در نیمه دوم سال ۲۰۲۱، به‌ویژه برای بازارهای نوظهور واردکننده نفت تشدید شد. این بسته‌های مالی (شامل افزایش دستمزدها و/یا یارانه‌های جدید) برای حمایت از جمعیت آسیب پذیر اعلام گردید.

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

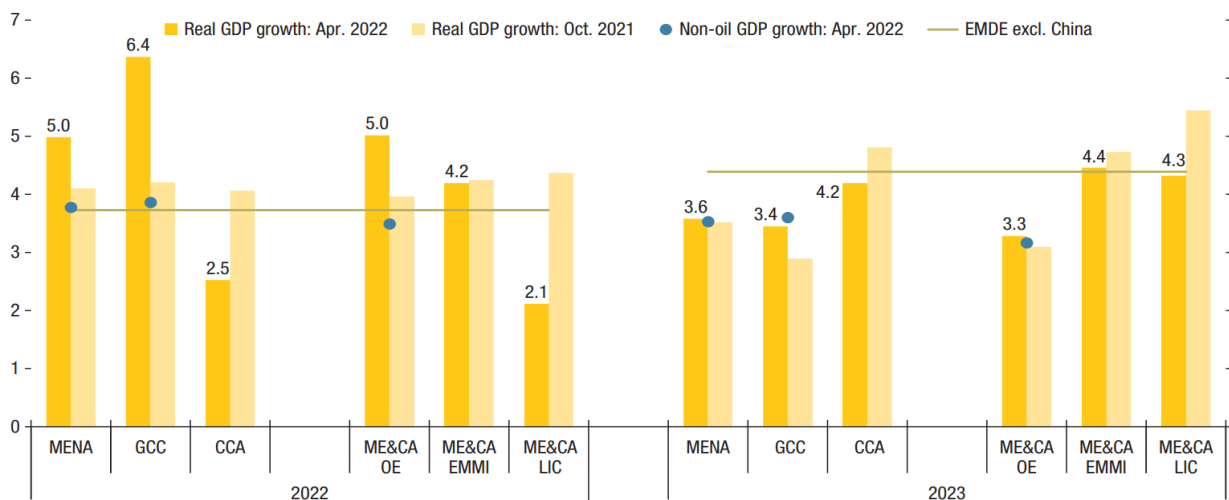
تاریخ:

پس از رکورد ۲.۸ میلیارد دلاری ورودی به صندوق های پرتفوی در منطقه در نیمه اول سال ۲۰۲۱، خروجی صندوق ها در نیمه دوم سال به ۱.۲ میلیارد دلار و در سه ماهه اول ۲۰۲۲ به ۰.۹ میلیارد دلار رسید. انتشار اوراق بهادار در بازارهای سرمایه بین المللی از ۲۴.۵ میلیارد دلار در نیمه اول سال ۲۰۲۱ به ۱۳.۸ میلیارد دلار در نیمه دوم کاهش یافت. تاکنون تنها مصر و امارات به ترتیب ۰.۵ و ۰.۸ میلیارد دلار در بازارهای بین المللی در سال ۲۰۲۲ اوراق قرضه منتشر کرده اند.

۳-۴- عوامل جنگی که چشم انداز و خطرات را شکل می دهند

کشورهای منطقه از طریق کانال های متعدد مستقیم و غیرمستقیم تحت تأثیر جنگ و تحریم های جاری قرار دارند. کشورهای CCA با توجه به نزدیکی جغرافیایی، روابط تجاری و مالی نزدیک با روسیه، وابستگی به حواله های ارسالی و گردشگری و سرریز نرخ ارز، از جمله کشورهایی هستند که در معرض خطر قرار دارند. علاوه بر این پیوندهای مستقیم، آنها همچنین در معرض عوامل سرریز جهانی، به ویژه از قیمت های بالاتر کالاها در شرایط تورم داخلی بالا هستند. بازارهای نوظهور واردکننده نفت و کشورهای کم درآمد در MENA به دلیل قیمت جهانی کالاها و اختلالات زنجیره تامین و همچنین اتکای آنها به واردات گندم و انرژی از روسیه و اوکراین آسیب پذیر هستند. عدم اطمینان بازار و شرایط مالی سخت تر ممکن است به طور قابل توجهی بر کشورهای دارای بدهی بالا از طریق کاهش جریان سرمایه و افزایش هزینه های استقراض تأثیر بگذارد. در مقابل، صادرکنندگان نفت و گاز MENA، و تا حدی آنهایی که در CCA هستند، از افزایش قیمت انرژی منتفع خواهند شد و تأثیر شرایط مالی سخت تر جهانی را خنثی می کنند. با این حال، آنها در معرض نوسانات بیشتر در بازارهای نفت و گاز و در برخی موارد درآمدهای گردشگری کمتر خواهند بود.

نمودار شماره ۳: پیش بینی نرخ رشد تولید ناخالص داخلی

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

۴- چشم انداز: بازیابی های متفاوت

۴-۱- تلاقی عواملی که چشم انداز را شکل می دهند

جنگ در اوکراین عامل اصلی بهبود منطقه در سال ۲۰۲۲ خواهد بود. بیشتر کشورها بر جلوگیری از ریشه‌دار شدن تورم تمرکز می‌کنند، در حالی که کشورهای EM&MI و LIC ها فضای سیاست کلان محدودی برای مقابله موثر با شوک‌ها خواهند داشت. عادی سازی سریع تر از پیش بینی سیاست پولی در اقتصادهای پیشرفته، همراه با افزایش نوسانات بازار، احتمالاً بر جریان سرمایه، هزینه های استقراض، نرخ بهره داخلی و سرعت بهبود اثر خواهد گذاشت. کندی رشد اقتصادی چین به محیط خارجی کمتر حمایتی به ویژه برای کشورهای EM&MI اضافه خواهد کرد. در همین حال، در کشورهای که نرخ واکسیناسیون ضعیفی دارند، امواج بالقوه جدید همه گیر همچنان مانع رشد هستند، اگرچه انتظار می‌رود تاثیر آن ضعیف تر از موج‌های قبلی باشد. بنابراین، بهبود ME&CA با افزایش واگرایی در مناطق فرعی و کشورها، روند رو به رشد خود را از دست خواهد داد.

تأثیر چند وجهی جنگ در اوکراین، چشم انداز CCA را به میزان قابل توجهی تیره کرده است. پیش‌بینی می‌شود که تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۲۲ به میزان ۲.۶ درصد رشد کند که این کاهش ۱.۵ درصدی نسبت به اکتبر است (پس از بهبود قوی ۵.۶ درصدی در سال ۲۰۲۱). کاهش نرخ رشد وارد کنندگان نفت با توجه به اختلالات مورد انتظار در تجارت و سیستم پرداخت، کاهش حواله‌ها و گردشگری و قیمت‌های بالاتر کالاها، قابل توجه است (۲.۴ واحد درصد نسبت به اکتبر). درآمدهای بادآورده نفت می‌تواند به کاهش تأثیر جنگ بر صادرکنندگان نفت کمک کند. انتظار می‌رود تورم در CCA از ۹.۲ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۱۰.۷ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یابد که منعکس کننده فشارهای کاهش ارزش و افزایش قیمت کالاها است.

با توجه به تنوع اقتصادی، انتظار می‌رود بهبود در منطقه MENA نابرابر باشد. انتظار می‌رود رشد در این منطقه از ۵.۸ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۵.۰ درصد در سال ۲۰۲۲ تعدیل شود، همچنان که بازنگری رو به بالا ۰.۹ درصد نسبت به اکتبر است. این ارتقاء منعکس کننده چشم انداز بهبود یافته برای صادرکنندگان نفت و رشد بهتر از پیش بینی شده در نیمه اول سال مالی ۲۰۲۲ برای مصر است. پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۲ تورم در این منطقه به دلیل افزایش قابل توجه قیمت مواد غذایی و انرژی و در برخی موارد کاهش نرخ ارز و سیاست‌های پولی و/یا مالی ضعیف، ۱۳.۹ درصد افزایش یابد (به دنبال ۱۴.۸ درصد در سال ۲۰۲۱).

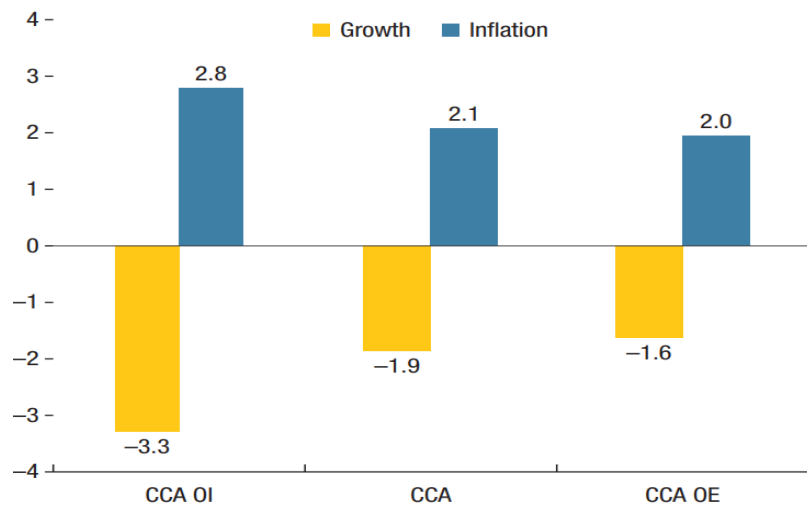

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

تاریخ:

نمودار شماره ۴: هزینه جنگ: از دست دادن تولید و افزایش تورم در سال ۲۰۲۲

۲-۴- بهبودی مختل شده برای بازارهای نوظهور و کشورهای با درآمد متوسط

پیش بینی می شود که رشد در کشورهای EM&MI ME&CA در فضای سیاست کلان محدود در میان افزایش بدهی و تورم از ۴.۵ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۴.۲ درصد در سال ۲۰۲۲ کاهش یابد. بسیاری از کشورها با بادهای معکوس شدید ناشی از جنگ روسیه و اوکراین مواجه هستند، زیرا آنها با شوک منفی شرایط تجاری، تنگ تر شدن شرایط مالی جهانی و فضای محدود سیاست گذاری کلان در میان افزایش بدهی و تورم مواجه هستند. رشد گروه به استثنای مصر حتی سریعتر کاهش می یابد، از ۵.۲ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۳ درصد در سال ۲۰۲۲، که نشان دهنده قابل توجهی است.

در کشورهای دیگر، کاهش رتبه تا سال ۲۰۲۲ نیز منعکس کننده تداوم ضعف در بخش گردشگری (اردن، مراکش) و خشکسالی شدید در شمال آفریقا (مراکش) است. با شتاب رشد قوی در نیمه اول سال مالی ۲۰۲۲، انتظار می رود رشد تولید ناخالص داخلی مصر برای کل سال مالی از ۳.۳ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۵.۹ درصد افزایش یابد، قبل از کاهش به ۵ درصد در سال ۲۰۲۳، که نشان دهنده کاهش ۰.۶ درصدی است. از تاثیر جنگ پیش بینی می شود رشد پاکستان از ۵.۶ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۴ درصد در سال ۲۰۲۲ کاهش یابد.

پیش بینی می شود که تورم از ۸.۴ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۱۱.۱ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یابد که نسبت به اکتبر ۳.۴ درصد افزایش خواهد یافت. تورم بالاتر عمدتاً ناشی از افزایش قیمت مواد غذایی و تا حدی کمتر به دلیل هزینه های انرژی و شتاب در تورم اصلی خواهد بود. این علی رغم اقداماتی است که در برخی کشورها برای مهار انتقال قیمت های جهانی از طریق یارانه های موجود، قیمت های اداره شده یا اقدامات جدید انجام می شود (مثلاً مصر و پاکستان). با توجه به روندهای

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

تاریخ:

تاریخی، انتظار می‌رود تاثیر قیمت‌های جهانی غذا و انرژی بر تورم کل در حدود ۴ تا ۵ ماه، به‌ویژه در کشورهایی که یارانه‌های کمتری دارند، احساس شود.

در سال ۲۰۲۲، انتظار می‌رود کشورهای EM&MI سیاست‌های مالی را سخت‌تر کنند. ترازهای اولیه احتمالاً شاهد بهبود متوسط ۰.۷ درصدی تولید ناخالص داخلی از سال ۲۰۲۱ خواهند بود، زیرا اقدامات مالی مرتبط با بیماری همه‌گیر همچنان لغو می‌شود. با این حال، قرار است بدهی برای مصر، گرجستان و مراکش به طور متوسط افزایش یابد، در حالی که این افزایش برای ارمنستان و تونس (حدود ۴ واحد درصد) که نسبت به سال ۲۰۲۱ قابل توجه‌تر است که منعکس‌کننده تأثیر کاهش ارزش بر بدهی ارز خارجی است. این باعث می‌شود که بدهی در کشورهای EM&MI، ۱۳ درصد از تولید ناخالص داخلی بالاتر از سطح قبل از همه‌گیری باشد، به استثنای پاکستان که سطح بدهی آن ۶ درصد از تولید ناخالص داخلی (داخلی یعنی کمتر از سطح قبل از همه‌گیری) پیش‌بینی شده است. انتظار می‌رود که نیازهای مالی ناخالص عمومی از ۵۳۷ میلیارد دلار طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۱ به ۵۸۴ میلیارد دلار طی سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۳ افزایش یابد، که منعکس‌کننده هزینه‌های خدمات بدهی بالاتر و اقداماتی برای مقابله با فشارهای تورمی است. پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۴، سخت‌تر شدن سریع‌تر از حد انتظار شرایط مالی جهانی، هزینه‌های بهره بودجه سالانه در کشورهای EM&MI را تا حدود ۴ و نیم درصد از درآمدهای مالی افزایش دهد.

۳-۴ چشم‌انداز روشن‌تر برای صادرکنندگان نفت، علی‌رغم برخی بادهای مخالف

صادرکنندگان نفت چشم‌اندازهای بهتری خواهند داشت زیرا تولید نفت بالاتر مطابق با توافقنامه سازمان کشورهای صادرکننده نفت و سایر تولیدکنندگان بزرگ نفت (اوپک پلاس)، قیمت‌های بالاتر از حد انتظار نفت و کمپین‌های موفق واکسیناسیون انبوه در چندین کشور وجود دارد. پیش‌بینی می‌شود که رشد در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از ۲.۷ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۶.۴ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یابد. (کویت، عمان، امارات)، که منعکس‌کننده تولید بالاتر نفت مطابق با توافق اوپک پلاس است. انتظار می‌رود تولید ناخالص داخلی غیرنفتی در شورای همکاری خلیج فارس، علی‌رغم کاهش تدریجی رشد نسبت به سال ۲۰۲۱، در سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۳ (حدود ۳ و نیم تا ۴ درصد) با سرعت مناسبی به رشد خود ادامه دهد. در سایر صادرکنندگان نفت منا، عوامل خاص کشور در سال ۲۰۲۲ نقش مهمی ایفا می‌کنند. فعالیت در الجزایر با عادی‌سازی مورد انتظار بارندگی پس از خشکسالی در سال ۲۰۲۱ پشتیبانی می‌شود و انتظار می‌رود رشد ایران از ۴ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۳ درصد در سال ۲۰۲۲ کاهش یابد (ارتقای ۱ درصدی، نشان‌دهنده تولید و صادرات

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

نفت به چین و با فرض باقی ماندن تحریم‌های آمریکا). انتظار می‌رود رشد صادرکنندگان نفت CCA از ۴.۴ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۲.۳ درصد در سال ۲۰۲۲ کاهش یابد.

دورنمای تورم در میان صادرکنندگان نفت متفاوت است. با وجود بهبود، انتظار می‌رود تورم در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۲۲ به ۳.۱ درصد برسد (پس از تورم ۲.۲ درصدی در سال ۲۰۲۱). در مقابل، تورم بالای یک نگرانی خارج از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس است. به عنوان مثال، تورم ایران و عراق با ۴.۸ و ۲.۴ واحد درصد به ترتیب به ۳۲.۳ و ۶.۹ درصد در سال ۲۰۲۲ بازنگری شده است. انتظار می‌رود که تورم صادرکنندگان نفت CCA در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط به ۱۰.۴ درصد برسد که عمدتاً ناشی از آذربایجان است که شاهد افزایش گسترده قیمت‌ها است.

انتظار می‌رود که درآمدهای بادآورده ناشی از افزایش قیمت نفت، ترازهای مالی و خارجی را بهبود بخشد. پیش بینی می‌شود درآمدهای نفتی در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط ۵.۳ واحد درصد تولید ناخالص داخلی نسبت به سال ۲۰۲۱ افزایش دهد و در مجموع به ۸۱۸ میلیارد دلار برسد (بازبینی رو به رشد ۳۲۰ میلیارد دلار در مقایسه با اکتبر). انتظار می‌رود تراز حساب جاری به ۱۲.۲ درصد از تولید ناخالص داخلی (یک بازنگری رو به بالا در حدود ۸.۷ واحد درصد نسبت به اکتبر) بهبود یابد. بر این اساس، انتظار می‌رود ذخایر رسمی در سال ۲۰۲۲ به ۱.۳ تریلیون دلار افزایش یابد (ارتقای حدود ۲۳۵ میلیارد دلار). انتظار می‌رود بیشتر صادرکنندگان نفت، سپرده‌های مالی را بازسازی کنند. ترازهای اولیه غیر نفتی برای اکثر صادرکنندگان نفت به جز الجزایر، عراق، قطر و امارات به طور متوسط ۲.۸ واحد درصد از تولید ناخالص داخلی بهبود می‌بخشد که نشان‌دهنده کاهش شدید تولید ناخالص داخلی غیرنفتی عراق و هزینه‌های اولیه بالاتر است. برای الجزایر، قطر و امارات. انتظار می‌رود که موضع مالی انبساطی پس از همه‌گیری در برخی کشورها کاملاً معکوس شود. پیش بینی می‌شود سطح بدهی در سال ۲۰۲۲ به ۳۴.۶ درصد تولید ناخالص داخلی (کاهش ۲.۸ درصدی) کاهش یابد و انتظار می‌رود که نیازهای مالی ناخالص عمومی به میزان قابل توجهی ۴۶۳ میلیارد دلار در مقایسه با سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۰ کاهش یابد که منجر به انباشت سپرده‌های ۹۲ میلیارد دلاری در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۲ خواهد شد.

۵- منبع

World Economic and Financial Surveys, Regional Economic Outlook, Middle East and Central Asia, April ۲۰۲۲